

ASUINRAKENNUSTEN JA ASUNTOJEN KORJAUSAVUSTUSTUKSISTA ANNETUN VALTIONEUVOSTON ASETUKSEN MUUTTAMINEN

Esityksen pääasiallinen sisältö

Asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista annettua valtioneuvoston asetusta muutettaisiin siten, että iäkkään tai vammaisen henkilön asunnon korjaamiseen myönnettävän avustuksen saamiselle asetettuja enimmäistulorajoja korotettaisiin nykyisestä. Asetuksen voimassa olevan 4 §:n mukaan avustuksen myöntäminen edellyttää, että henkilön bruttotulot eivät ylitä 1 760 euroa kuukaudessa. Tämä tuloraja ehdotetaan nostettavaksi 2 000 euroon kuukaudessa, jotta kaikki avustuksen tarpeessa olevat pienituloiset ruokakunnat voisivat saada avustusta asuntonsa korjaamiseen kotona asumisen edistämiseksi. Jos ruokakuntaan kuuluu useampia henkilöitä, tulorajoja korotettaisiin henkilömäärää vastaavasti. Asetusmuutos tulisi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2018.

Ehdotus

Asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista annetun lain (1087/2016, jäljempänä *korjausavustuslaki*) mukaan valtion varoista voidaan myöntää avustuksia hissien jälkiasentamiseen olemassa olevaan kerrostaloon ja liikkumisesteen poistamiseen asuinrakennuksessa sekä iäkkään tai vammaisen henkilön asunnon korjaamiseen kotona asumisen edistämiseksi. Avustuksia voidaan myöntää valtion talousarviossa vahvistetun enimmäismäärän rajoissa. Avustuksen suuruus on enintään 50 prosenttia tai erityisen vaikeaan sosiaaliseen, terveydelliseen ja taloudelliseen tilanteeseen liittyvästä erityisestä syystä enintään 70 prosenttia hankekohtaisen harkinnan perusteella hyväksyttävistä ja kohtuullisista kustannuksista. Avustukset myöntää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (jäljempänä *ARA*).

Siltä osin kuin avustus on tarkoitettu iäkkään tai vammaisen henkilön asunnon korjaamiseen, avustuksen myöntäminen edellyttää tarveharkintaa. Korjausavustuslain 8 §:n 1 momentin mukaan hakijan ruokakunnan tulee olla sosiaalisesti sekä tulojensa ja varallisuutensa vähäisyyden vuoksi kokonaisuutena arvioiden sellaisessa asemassa, että avustuksen myöntäminen on tarpeen korjaus- tai muiden avustettavien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ruokakunnan sosiaaliselle asemalle, tuloille ja varallisuudelle asetettavista edellytyksistä.

Korjausavustuslain nojalla on annettu valtioneuvoston asetus asuinrakennusten ja asuntojen korjausavustuksista (1373/2016, jäljempänä *korjausavustusasetus*). Asetuksen 4 §:n 1 momentissa säädetään, että ruokakunnan tuloja voidaan pitää lain tarkoittamalla tavalla vähäisinä, jos ruokakuntaan kuuluvien pysyvät tulot kuukaudessa eivät yhteenlaskettuina ylitä seuraavia tulorajoja:

Henkilöluku	1	2	3	4
Bruttotulot euroina kuukaudessa	1 760	2 940	3 920	4 995

Pykälän 2 momentissa säädetään jonkin verran korkeammat tulorajat sellaisille ruokakunnille, joihin kuuluu rintamaveteraani tai rintamaveteraanin leski. Nämä tulorajat ovat seuraavat:

Henkilöluku	1	2	3	4
Bruttotulot euroina kuukaudessa	2 290	3 820	5 100	6 500

Jos ruokakuntaan kuuluu enemmän kuin neljä henkilöä, tulorajoja korotetaan pykälän 3 momentin mukaan 875 eurolla kutakin lisähenkilöä kohden. Tuloiksi ei lueta yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) mukaista asumistukea eikä kyseisen lain 15 §:ssä mainittuja tuloja.

Korjausavustusten tulorajoja nostettiin edellisen kerran vuonna 2015 (asetus 53/2015). Tällöin niitä korotettiin kansaneläkeindeksin mukaisella indeksikorotuksella ja tasokorotuksella yhteensä 15 prosenttia. Tätä ennen korotukset ovat olleet osittain indeksikorotuksia, osittain on haluttu korjata liian matalaksi osoittautuneita tulorajoja tarpeessa olevien ruokakuntien jäätyä tuen ulkopuolelle. Vuonna 2016, kun asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annettu laki (1184/2005) korvattiin uudella korjausavustuslailla, vanhan lain nojalla säädetyn asetuksen (128/2006) tulorajat siirrettiin sellaisinaan uuteen korjausavustusasetukseen.

Korjausavustusten tulorajoja on tarpeen nostaa. Nykyisillä tulorajoilla kaikki avustuksen tarpeessa olevat ruokakunnat eivät voi saada avustusta, ja yleisimmät perusteet avustushakemusten hylkäämiselle viime vuonna olivat hakijaruokakunnan liian suuret tulot tai varallisuus. Varallisuuden enimmäismäärää on ARA:n ohjeistuksella jo muutettu, ja ehdotettu tulorajojen nostaminen olisi linjassa sen kanssa. Suurin avustuksen tarve on pienituloisilla yhden ja kahden hengen ruokakunnilla. Iäkkäät ja vammaiset henkilöt pystyvät asumaan pidempään ja vähemmin tuetusti kotonaan, kun heidän asumisolosuhteitaan korjataan tukemaan heidän omaehtoista kotona selviytymistään. Iäkkäiden ja vammaisten henkilöiden kotona asumisen tukeminen parantaa heidän elämänlaatuaan ja on lisäksi julkisen talouden kannalta kustannustehokasta: esteettömyys- ja korjausrakentamisen kustannukset on todettu pieniksi verrattuna palveluasumisen ja laitosasumisen kustannuksiin. Asuntokannan korjaustarve lisääntyy, kun vanheneva väestö tarvitsee esteettömiä asuinympäristöjä. Lisäksi esimerkiksi rahoitusvaikeuksien vuoksi muitakaan asuinrakennusten perusparannuksia ja -korjauksia ei toteuteta kaikilta osin oikea-aikaisesti ja tarpeenmukaisina.

Korjausavustusasetuksen 4 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että avustuksen saamiselle asetettua tulorajaa korotettaisiin yhden henkilön osalta niin, että henkilön pysyvät bruttotulot kuukaudessa eivät saa ylittää 2 000 euroa. Jos ruokakuntaan kuuluu useampia henkilöitä, tulorajoja korotettaisiin siten, että toisen henkilön lisäys olisi 0,7 kertaa yhden henkilön tuloraja. Kolmannen ja neljännen henkilön osalta lisäys olisi 0,4 kertaa yhden henkilön tuloraja. Tulorajat olisivat siis seuraavat:

Henkilöluku	1	2	3	4
Bruttotulot euroina kuukaudessa	2 000	3 400	4 200	5 000

Rintamaveteraaneille ja heidän leskilleen pykälän 2 momentissa asetettuja tulorajoja korotettaisiin vastaavalla tavalla. Kuten tähänkin asti, nämä tulorajat olisivat 30 prosenttia korkeammat kuin 1 momentin mukaiset perustulorajat:

Henkilöluku	1	2	3	4
Bruttotulot euroina kuukaudessa	2 600	4 420	5 460	6 500

Muilta osin pykälää ei muutettaisi. Pykälän 3 momentissa olevat säännökset tulorajan korottamisesta lisähenkilöitä kohden sekä siitä, mitä tuloja ei oteta tulorajojen täyttymistä arvioitaessa huomioon, säilyisivät ennallaan.

Ehdotuksen vaikutukset

Ehdotetulla korjausavustusasetuksen muutoksella ei olisi suoria valtiontaloudellisia vaikutuksia. Avustuksia voidaan myöntää valtion talousarviossa vuosittain vahvistettavan enimmäismäärän rajoissa. Vuosina 2014–2017 avustuksiin on osoitettu sekä määrärahoja valtion talousarviosta että myöntämisvaltuuksia valtion asuntorahastosta. Vuonna 2017 iäkkäiden tai vammaisten henkilöiden asunnon korjausavustusten myöntämiseen osoitettiin varoja yhteensä 8,0 miljoonaa euroa ja ARA teki avustuksista 1 464 päätöstä. Tänä vuonna avustuksiin osoitetaan 8,5 miljoonaa euroa.

Asetusmuutoksen johdosta avustuskelpoisten ruokakuntien joukko kasvaisi noin 10 prosentilla. Vuonna 2017 keskieläke oli Suomessa 1 656 euroa kuukaudessa ja mediaanieläke 1 434 euroa. Miespuolisista eläkkeensaajista 55 prosenttia ja naispuolisista eläkkeensaajista 74 prosenttia sai eläketuloa alle 1 750 euroa kuukaudessa eli mahtui olemassa oleviin avustuksen saamiselle asetettuihin tulorajoihin. Miespuolisista eläkkeensaajista 66 prosenttia ja naispuolisista eläkkeensaajista 83 prosenttia sai eläketuloa alle 2 000 euroa kuukaudessa eli mahtuisi asetusmuutoksessa ehdotettujen uusien tulorajojen piiriin. Alueellisesti korkeampituloisia eläkeläisiä on eniten Uudellamaalla, jossa keskieläke on 1 969 euroa eli 313 euroa korkeampi kuin Suomessa keskimäärin. Näin ollen Uudellamaalla tulorajojen piiriin mahtuvien eläkkeensaajien määrä on jonkin verran koko maata pienempi. Ehdotetulla tulorajojen korotuksella avustuksen piiriin pääsisivät myös pääkaupunkiseudulla asuvat eläkeläiset, joilla eläke saattaa olla muuta maata isompi mutta elämisen kulut huomattavasti korkeammat. Tällä hetkellä pääkaupunkiseudulta tulee vain vähän avustushakemuksia suhteessa muuhun maahan.

Asetusmuutoksella ei olisi vaikutusta viranomaisten toimintaan.

Asian valmistelu

Asetusmuutos on valmisteltu ympäristöministeriössä yhteistyössä ARA:n kanssa.

Asetusmuutoksesta ei ole järjestetty kuulemista tai pyydetty sidosryhmiltä lausuntoja, koska ehdotettu muutos on pieni ja avustuksen hakijoiden kannalta myönteinen.

Asetusmuutosta ei ole sen vähäisestä yleisestä merkityksestä ja lakiteknisestä yksinkertaisuudesta johtuen tarkastettu oikeusministeriön lainvalmisteluosaston laintarkastusyksikössä.

Voimaantulo

Asetusmuutoksen ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2018. Uusia tulorajoja noudatettaisiin asetusmuutoksen voimaantulopäivästä lukien myös sellaisten avustushakemusten osalta, jotka ovat tulleet vireille ARA:ssa ennen asetusmuutoksen voimaantuloa. Näin ollen uudet tulorajat koskisivat myös sellaisia ARA:ssa heinäkuun alussa vireillä olevia hakemuksia, joista ei vielä ole tehty päätöstä. Tällä tavoin ne hakijat, joiden tulot ylittäisivät olemassa olevat tulorajat mutta alittaisivat uudet tulorajat, eivät joutuisi tekemään asetusmuutoksen jälkeen uutta hakemusta, eikä ARA joutuisi tekemään samaan aikaan avutuspäätöksiä sekä uusilla ja olemassa olevilla tulorajoilla.